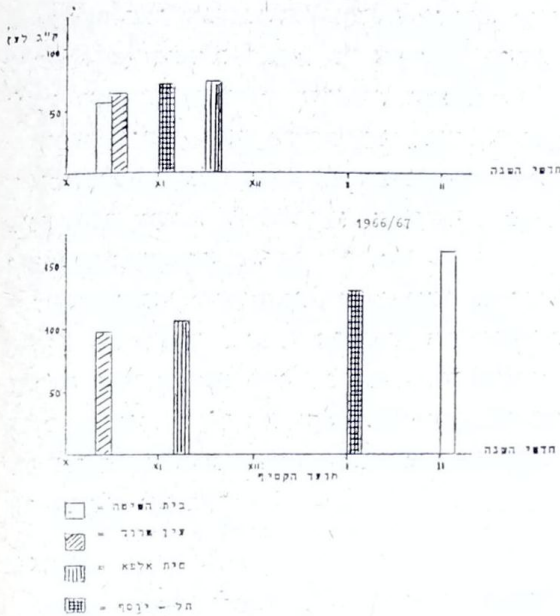

ניסויי דישון אשכוליות — גלבוע *

בשנה הראשונה של טיפולי דישון וזיבול, אשר מטרתם פיתוח נוסחת דישון וזיבול מתאימה לפרדסי האשכוליות של איזור גלבוע, לא נמצאו הבדלים בין הטיפולים השונים ביבול, בטיב הפרי ובהרכב העלים בחלקות השונות. לעומת זה הורגשה השפעה ניכרת של מועד הקטיף על גובה היבול בפרדסים השונים.

מטרת הנפיון

בגלבוע, כמו בעמקים הפנימיים האחרים, האשכולית היא הזן העיקרי של הדרים. גלבוע מצטיין בפרי בכיר (בדומה לעמק הירדן), אך לטענת המגדלים — פוריותו נמוכה בהשוואה לאיזור החוף. ביוזמת ועדת ההדרים האזורית בוצע סקר, על מנת לקבוע את הגורמים לרמת היבולים. בעקבות הסקר הוחל במספר ניסויים ותצפיות, ובין היתר בניסויי דישון. מטרת הניסויים האלה לקבוע כמויות ואופני דישון מותאמים לאיזור, אשר יתכן והם עשויים

פרטי הטיפולים :

סוג הטיפול

דישון סטנדרדי של המשך, 63 ק"ג

חנקת-הסידן לד'

ריסוס בשתן 2% (+ דישון סטנדרדי)

50 ק"ג גפרת-אמון לד'

זבל רפת 2 מ"ק לד' (+ דישון סטנדרדי)

זבל עופות 0.75 מ"ק לד'

30 ק"ג גפרת-אמון

זבל ירוק + דישון סטנדרדי

גפרת-אמון 50 ק"ג/ד'

סופרפוספאט 16% 30 ק"ג/ד'

גפרת-אמון 50 ק"ג/ד'

גפרת-אשלגן 50 ק"ג/ד'

סופרפוספאט 16% 30 ק"ג/ד'

בקורת ללא דישון.

מועד הטיפול

אמצע פברואר אמצע מאי

בפריחה מלאה

2/5 פברואר 3/5 אוקטובר

אוקטובר

מארס

מאי

3/5 פברואר 2/5 אפריל (?)

פברואר

3/5 פברואר 2/5 אפריל

פברואר

פברואר

תוצאות

תוצאות 66/67, שהיא השנה הראשונה לטיפול הדיפרנציאלי. כפי שניתן לראות, השפעת הטי-

פולים השונים עוד אינה מורגשת. במידה שקיימים הבדלים מסויימים, הרי הם בין הפר-
דסים של המשקים השונים.

(* תכנית מחקר מס. 171/0320204, דו"ח התקדמות 1966/67.

ביבול — אין הבדלים בין הטיפולים. הדבר הראוי לציון בשלב זה הוא כי טיפולי הביקורת לא גרמו לירידת היבולים לאחר שנה ראשונה וגם העצים שלא קיבלו דשן בשנה האחרונה נהנו מעלייה כללית של יבולים, שהורגשה בכל החלקות. עובדה בולטת נוספת היא השפעת מועד הקטיף על כמות היבול, העשויה להסביר את הבדלי היבול הקיימים בין פרדסי גלבוע לבין פרדסי אשכוליות של איזור החוף, בהם נהוג קטיף מאוחר יותר.

בטיב הפרי — אינם נראים שום הבדלים בין

הטיפולים או בין המשקים השונים. הרכב העלים — אינו מראה גם הוא שום שינוי, כתוצאה מהטיפולים. בפרדסים למרגלות הגלבוע (עין-חרוד, תל-יוסף) הסידן נוטה להיות גבוה יותר והמגזיון נמוך יותר מאשר באיזור הצפוני.

א. פרי-קיבא וא. גוטפריד

מכון וולקני לחקר החקלאות

* מחקר זה מבוצע בהשתתפות ה"ה אריה רם וצבי כהן משירות-השדה, גלבוע.

מחקר פיסיולוגי בניוון והזדקנות עצי הדר *

איטית ביותר. ד) עמידות הלימטה נובעת מכושר דיטוקסיפיקציה מוגבר, שאינו קיים באותה מידה בשרשי החושחש. דיטוקסיפיקציה זו היא חלקית או זמנית, ומונעת פגיעה מידית, אך אינה מונעת נזק בטווח ארוך. תוצאות הבדיקות שבוצעו, אף שאינן מאפשרות הסקת מסקנות סופיות, מצביעות בכיוון האפשרות האחרונה, דהיינו: שרשי הלימטה חסרים מנגנון דיטוקסו-פיקציה יעיל, כמצוי בשרשי החושחש. אמיתותה של הנחה זו נמצאת עתה בבדיקה מדוקדקת יותר.

(2) בידוד החומר או החמרים הרעילים מה-קרקע. — העבודה בסעיף זה התקדמה במידה ניכרת. נמצא, כי החמרים הרעילים ניתנים להפרדה ממיצויי קרקע מעוקרים בשורת דיא-ליזות. לאחר שלב או שניים נוספים של גיקוי, אפשר יהיה להתחיל בניסויים להגדרת החמרים הרעילים ובחינת אופן השפעתם על השרשים. הגדרת והכרת החמרים תקדם במידה ניכרת את לימוד מנגנוני העמידות והרגישות של שרשי הזנים השונים.

(3) לימוד הנזקים הנגרמים לנוף עקב פגיעה בשרשים. בעזרת מודל מעבדתי (ראה דו"ח

תוצאות הצפתם של שמונה זוגות עצי שמוטי מבוגרים, המורכבים אחד על לימטה מתוקה והשני על חושחש, מאשרות את תוצאות הניסויים הקודמים. במספר זוגות העצים השתווה הנזק שנגרם לעצים המורכבים על חושחש לזה של המורכבים על לימטה, ואילו באחרים היה הנזק לעץ המורכב על חושחש אף גדול יותר. תוצאות אלו מאשרות את הנחתנו הראשונית, כי עמידותה של כנת החושחש בתנאי איורור-קרקע לקוי, בתנאי הפרדס, נובעת מרגישותה היתירה לחמרים הרעילים הנוצרים בקרקע. החלק המעבדתי עסק בשלושה מישורים: —

(1) לימוד מנגנוני השורש, המקנים עמידות לשרשי הלימטה ורגישות יתירה לשרשי החושחש. נבחנו ההנחות הבאות: א) רגישות שרשי החושחש נובעת מקליטה מהירה יותר מזו של שרשי הלימטה של החמרים הרעילים מהקרקע. ב) עמידות שרשי הלימטה נובעת מהובלה מהירה יותר של החמרים הרעילים מהשרשים לנוף. ג) רגישות שרשי החושחש נגרמת משום הפיכתם של חמרי הקרקע לרעילים יותר ע"י מנגנונים אנזימטיים בשורשי החושחש. בשרשי הלימטה חסרים מנגנונים אלו או פעילותם

(*) פרויקט מס' 171/0250404, דו"ח התקדמות.